

การออกแบบหนังสือภาพประกอบเล่าวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านในมุมมองใหม่

ILLUSTRATION BOOK DESIGN FOR FISHER'S LIFESTYLE

พัชรिता ศิริประภัสสุคนธ์

PHATCHARIDA SIRIPRAPHATSUKHON

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานิตศิลป์ ภาควิชานิตศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2565

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองศิลปนิพนธ์

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การออกแบบหนังสือภาพประกอบเล่าวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านในมุมมองใหม่
ILLUSTRATION BOOK DESIGN FOR FISHER'S LIFESTYLE

นักศึกษา นางสาวพัชริดา ศิริประภัสสุคนธ์

รหัสประจำตัว 62020259

หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา นิเทศศิลป์

ภาควิชา นิเทศศิลป์

คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2565

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์บุญยาพร ก้อนนาค

_____
(บุญยาพร ก้อนนาค)

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ 1 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การออกแบบหนังสือภาพประกอบเล่าวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านในมุมมองใหม่ ILLUSTRATION BOOK DESIGN FOR FISHER'S LIFESTYLE
นักศึกษา	นางสาวพัชริดา ศิริประภัสสุคนธ์
รหัสประจำตัว	62020259
หลักสูตร	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	นิเทศศิลป์
ภาควิชา	นิเทศศิลป์
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ปยุตยาพร ก้อนนาค

บทคัดย่อ

อาชีพชาวประมงเป็นหนึ่งในอาชีพที่มีอยู่คู่ประเทศไทยมาตลอด เริ่มตั้งแต่การทำประมงเพื่อการยังชีพ ไปจนถึงการเป็นอาชีพ ที่มาด้วยภูมิปัญญาการเรียนรู้จากธรรมชาติ จนพัฒนามาให้เกิด เทคนิค เครื่องมือ หรือ ศิลปะในการทำประมงต่าง ๆ ชาวประมงจึงเป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญอาชีพหนึ่งซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีเสน่ห์และน่าสนใจ อีกทั้งอาชีพนี้ยังมีอีกหลายมุมมองที่คนทั่วไปยังไม่รู้เกี่ยวกับอาชีพชาวประมง จะเป็นอย่างไร ถ้าได้รู้เรื่องราวของชาวประมงในรูปแบบที่เข้าถึงง่ายขึ้น

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อให้เห็นความสำคัญของการทำประมงพื้นบ้าน 2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพของการทำประมงพื้นบ้าน 3. เพื่อเล่าวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านให้เข้าถึงง่ายขึ้น

เพราะปัจจุบันมีสื่อใหม่ ๆ ที่เป็นทางเลือกอื่นเข้ามา มีผลทำให้มนุษย์ ห่างไกลจากคำว่า “สารคดี” มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องวิถีชีวิตของชาวประมง จะหลงเหลือแค่เพียงเฉพาะกลุ่มที่ให้ความสนใจเท่านั้น ผู้ทำวิจัยไม่ อยากให้สิ่งเหล่านี้สูญหายไปตามกาลเวลา จึงอยากให้สารคดีกลับมาใกล้ชิดกับมนุษย์เหมือนเดิม

และการที่จะทำได้นั้นจึงจำเป็นต้องใช้หลักการออกแบบเข้ามาช่วย เช่น ด้านภาพประกอบที่ออกมา จำเป็นต้องคิดให้แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาแต่ละหน้าโดยที่ไม่ลืมที่จะคำนึงถึงการควบคุมแต่ละหน้าให้ไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมในส่วนของสี กราฟิก ภาพต่าง ๆ ให้กระจายในปริมาณที่เหมาะสม และลงตัว และอีกทั้งยังมีเรื่องของการจัดวางเลย์เอาต์เพื่อสื่อความหมายในหน้านั้น ๆ การใช้อินโฟกราฟิก หรือ การเล่าเรื่องผ่านขนาดของกระดาษ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์บุณยาพร ก้อนนาค ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การช่วยเหลือในการทำศิลปนิพนธ์ รวมถึงสอนวิธีการทำงานที่ดี ทำให้ผู้วิจัยรู้จักพัฒนาตนเองในด้านการงานให้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะกรรมการการสอบศิลปนิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงศิลปนิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณคณะอาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่สั่งสอนวิชาความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้น มาใช้ในการทำวิจัยนี้ ขอขอบคุณภาควิชานิเทศศิลป์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณลุงเชียร และป้าม่วย ชาวประมงพื้นบ้านในตำบลปากน้ำประแส จังหวัดระยอง ที่อนุญาตให้ทำวิจัย เก็บข้อมูลของอาชีพนี้ ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย รวมถึงดูแลในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากเรื่องการทำวิจัย ในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจเสมอ คอยช่วยเหลือในเวลาที่ผู้ทำวิจัยหาทางออกไม่ได้ รวมถึงออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมดในช่วงระยะเวลาของการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ขอขอบคุณอวยที่เป็นอีกหนึ่งในกำลังใจของผู้ทำวิจัย อวยเป็นผู้ที่ช่วยถ่ายภาพตลอดระยะเวลาของการไปเก็บข้อมูล และเป็นผู้ที่เชื่ออยู่เสมอว่าผู้ทำวิจัยจะสามารถผ่านทุกอย่างไปได้และสำเร็จด้วยดี ขอขอบคุณเนย ก็ มาย ที่มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดเป็นงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณ อีฟ แอน แก้ม หลิว เมซ่า ซาเมย์ และเพื่อนคนอื่น ๆ สำหรับกำลังใจ เล็ก ๆ น้อย ๆ แต่มีความหมายกับผู้ทำวิจัยเป็นอย่างมาก ขอขอบคุณร้านวันจันทร์และร้านดิบดีที่ได้พิมพ์งานให้ผู้ทำวิจัย ขอขอบคุณมันเผา สัตว์เลี้ยงของผู้ทำวิจัยที่อยู่เป็นเพื่อนยามทำงานในทุกคืน

และสุดท้ายขอขอบคุณผู้ทำวิจัยที่เชื่อมั่นในตนเอง จนเกิดการวางแผน ค้นคว้า และจบศิลปนิพนธ์นี้ ด้วยความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่เริ่มมา

พัชรिता ศิริประภัสสุคนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ	1
1.4 ขั้นตอนการวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 บททวามวิจัยและงานที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 สารคดี	3
2.2 การประมง	4
2.3 ห่วงโซ่อาหาร	6
2.4 ห่วงโซ่อาหารทางทะเล	7
บทที่ 3 ข้อมูลในการนำมาออกแบบ	10
3.1 การเตรียมตัวก่อนลงเรือ	10
3.2. การหาตำแหน่งของการประมง	12
3.3 การวางอวน	13
3.4 การรับประทานอาหารบนเรือ	15
3.5 การปลดปลา	16
3.6 การแช่ปลาและการจัดการปลา	17
3.7 เรือ	18
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	20
4.1 แนวทางการออกแบบ	20
บทที่ 5 การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง	22
5.1 การออกแบบหนังสือ	22
5.2 การออกแบบภาพเคลื่อนไหว	27
5.3 การออกแบบโปสเตอร์	28
5.4 การออกแบบสื่ออื่น ๆ	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6	ผลงานสำเร็จ	31
6.1	หนังสือ	31
6.2	ภาพเคลื่อนไหว	43
6.3	โปสเตอร์	44
6.4	การจัดแสดงงานศิลปะนิพนธ์	44
บทที่ 7	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	45
7.1	บทสรุป	45
7.2	ปัญหาและข้อจำกัดในการศึกษา	45
7.3	ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม		46
บทที่ 8	ประวัติผู้ทำวิจัย	47

สารบัญรูปรูปภาพ

รูปที่ 3.1 อาหารที่เตรียมไป	10
รูปที่ 3.2 กระท่อมด้านนอก	11
รูปที่ 3.3 กระท่อมด้านใน	11
รูปที่ 3.4 กระท่อมด้านใน	12
รูปที่ 3.5 การหาตำแหน่งของการประมง	12
รูปที่ 3.6 การวางอวน	13
รูปที่ 3.7 ค้อน	13
รูปที่ 3.8 อวน	14
รูปที่ 3.9 ฟัน	14
รูปที่ 3.10 ธง	15
รูปที่ 3.11 อาหารบนเรือ	15
รูปที่ 3.12 การสาวอวน	16
รูปที่ 3.13 การปลดปลา	16
รูปที่ 3.14 ปลาที่ได้	17
รูปที่ 3.15 ปลาใส่ตะกร้า	17
รูปที่ 3.16 กาแช่ปลาในถังน้ำแข็ง	18
รูปที่ 3.17 การทำปลาเค็ม	18
รูปที่ 3.18 เรือ	19
รูปที่ 4.1 อารมณ์โดยรวมของงานออกแบบ (MOODBOARD)	20
รูปที่ 4.2 อารมณ์โดยรวมของงานออกแบบ (MOODBOARD)	21
รูปที่ 5.1 รูปแบบหนังสือ	22
รูปที่ 5.2 โครงสร้างการจัดวางของหนังสือ	23
รูปที่ 5.3 โครงสร้างการจัดวางหนังสือแบบวงกลม	23
รูปที่ 5.4 รูปร่างการจัดวางหน้าหนังสือ (LAYOUT REFERENCE)	24
รูปที่ 5.5 ภาพแบบร่างครั้งที่ 1	24
รูปที่ 5.6 ภาพแบบร่างครั้งที่ 2	25
รูปที่ 5.7 ภาพแบบร่างครั้งที่ 3	26
รูปที่ 5.8 การออกแบบหน้าปกหนังสือ	27
รูปที่ 5.9 การออกแบบภาพเคลื่อนไหว	28
รูปที่ 5.10 การจัดวางโปสเตอร์	29
รูปที่ 5.11 การออกแบบโปสเตอร์แต่ละส่วน	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.12 การจัดวางอัลบั้มรูป (PHOTOBOOK)	30
รูปที่ 6.1 ปกหน้า	31
รูปที่ 6.2 ปกหลัง	31
รูปที่ 6.3 หน้า 1-2	32
รูปที่ 6.4 หน้า 3-4	32
รูปที่ 6.5 หน้า 5-6	32
รูปที่ 6.6 หน้า 7-10	33
รูปที่ 6.7 หน้า 11-14	33
รูปที่ 6.8 หน้า 15-18	34
รูปที่ 6.9 หน้า 19-20	34
รูปที่ 6.10 หน้า 21-26	34
รูปที่ 6.11 หน้า 27-28	35
รูปที่ 6.12 หน้า 29-30	35
รูปที่ 6.13 หน้า 31-32	35
รูปที่ 6.14 หน้า 33-36	36
รูปที่ 6.15 หน้า 37-40	36
รูปที่ 6.16 หน้า 41-42	36
รูปที่ 6.17 หน้า 43-44	37
รูปที่ 6.18 หน้า 45-46	37
รูปที่ 6.19 หน้า 47-48	37
รูปที่ 6.20 หน้า 49-50	38
รูปที่ 6.21 หน้า 51-52	38
รูปที่ 6.22 หน้า 53-54	38
รูปที่ 6.23 หน้า 55-56	39
รูปที่ 6.24 หน้า 57-58	39
รูปที่ 6.25 หน้า 59-60	39
รูปที่ 6.26 หน้า 61-62	40
รูปที่ 6.27 หน้า 63-64	40
รูปที่ 6.28 หน้า 65-66	40
รูปที่ 6.29 หน้า 67-68	41
รูปที่ 6.30 หน้า 69-70	41
รูปที่ 6.31 รูปเล่มหนังสือ	42
รูปที่ 6.32 รูปเล่มหนังสือ	42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.33 ภาพรวมเนื้อหา	43
รูปที่ 6.34 คิวอาร์โค้ด	43
รูปที่ 6.35 โปสเตอร์	44
รูปที่ 6.36 การจัดแสดงงานศิลปนิพนธ์	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพชาวประมง เป็นหนึ่งในอาชีพที่มีอยู่คู่ประเทศไทยมาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่การทำประมงเพื่อยังชีพ ไปจนถึงการทำเป็นอาชีพ ที่มาด้วยภูมิปัญญา การเรียนรู้จากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกระแสน้ำ ฤดูกาล ปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลงตามดวงจันทร์ รวมไปถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตและวงจรของสัตว์น้ำ จนพัฒนามาให้เกิดเป็นเทคนิค เครื่องมือ ศิลปะในการทำประมงต่าง ๆ ที่คนทั่วไปทำไม่ได้หรือยากที่จะเข้าถึง ชาวประมงจึงเป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญอาชีพหนึ่งซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีเสน่ห์และน่าสนใจ

แต่ก็มีอีกหลายมุมมอง ที่คนทั่วไปยังไม่รู้เกี่ยวกับอาชีพชาวประมง จะดีแค่ไหนถ้าได้รับรู้เรื่องราวในรูปแบบที่เข้าถึงง่ายยิ่งขึ้นแต่ลึกซึ้งขึ้น เป็นเรื่องง่าย ๆ ที่หลายคนยังไม่รู้ อย่างเช่น ชีวิตบนเรือที่ลอยอยู่กลางทะเล ในแต่ละชั่วโมง อาหารที่ชาวประมงมักเตรียมไปรับประทานก่อนออกเรือ บทสนทนาการพูดคุยกันระหว่างเรือ ในตอนท้องฟ้ามืด เหตุผลของการตกแต่งเรือ การไหว้พระแม่ก่อนออกเรือ การซ่อมมะโหลในแต่ละวัน ศัพท์เฉพาะของชาวประมง และอื่น ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพ ภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตของชาวประมง ในศิลปนิพนธ์นี้จึงจัดทำหนังสือภาพประกอบเล่าวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านในมุมมองที่ใหม่ ของการเล่าเรื่อง เพราะโครงการชิ้นนี้ไม่เหมือนหนังสือสารคดีที่แค่นำรูปมาอธิบายเท่านั้น แต่เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในด้านสารคดีโดยการนำสิ่งที่เรียนรู้มาในด้านการออกแบบมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้เห็นความสำคัญของการทำประมงพื้นบ้าน

1.2.2 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพของการทำประมงพื้นบ้าน

1.2.3 เพื่อเล่าวิถีชีวิตผ่านการออกแบบให้เข้าถึงง่ายขึ้นและเปลี่ยนมุมมองของคำว่าสารคดีไปโดยสิ้นเชิง

1.3 ขอบเขตของโครงการ

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

1. บุคคลที่มีอายุ 20 – 30 ปี ทุกเพศ
2. บุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่ไม่ติดทะเลหรือไม่เกี่ยวข้องกับการทำประมง
3. บุคคลที่สนใจในด้านสารคดี วิถีชีวิตผู้คน วิถีพื้นบ้าน วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

1.3.2 จำนวนงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. หนังสือภาพประกอบ 70 หน้า จำนวน 1 เล่ม
2. โปสเตอร์ จำนวน 1 ชิ้น
3. ภาพเคลื่อนไหว 1 คลิป

1.4 ขั้นตอนการวิจัย

1.4.1 การรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์และลงพื้นที่เก็บข้อมูลร่วมกับชาวประมงที่ ชุมชนปากน้ำประแส จังหวัดระยอง

1.4.2 ออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

1. ออกแบบแนวทางของเรื่องราวที่จะนำเสนอ
2. ออกแบบการจัดลำดับหน้าของหนังสือ
3. ออกแบบภาพเพื่อการเล่าเรื่อง
4. ออกแบบสื่ออื่น ๆ ที่อยู่ในขอบเขตของโครงการ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้ในแง่มุมวิถีชีวิตของอาชีพชาวประมงในแบบที่ลึกซึ้งขึ้น แต่เข้าถึงง่ายขึ้น

บทที่ 2

บทความวิจัยและงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 สารคดี

คำว่า สารคดี ถ้าแยกคำแล้วแปล ก็จะได้ความหมายว่า สาร หมายถึง สำคัญ คดี หมายถึง เรื่อง ถ้าแปลรวมกันก็หมายถึง เรื่องใดที่มีสาระสำคัญ และถ้าเทียบคำนี้กับคำภาษาอังกฤษจะเท่ากับคำ FEATURE ซึ่งมีรากศัพท์ว่า FACT ซึ่งแปลว่า ความจริง เพราะฉะนั้นการเขียนสารคดีจึงหมายถึง การเขียนเรื่องใด ๆ ที่เป็นความจริง มีสาระสำคัญน่ารู้ที่แฝงด้วยความจริง เนื้อหามีสาระสำคัญที่เชื่อถือได้ (ฉลวย สรุสิทธิ์, 2557)

2.1.1 ลักษณะของสารคดี

สารคดีเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านได้รับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก จึงเป็นข้อมูล เรื่องราวที่เป็นเรื่องจริง มีรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เจาะลึกด้านเนื้อหา และมีลีลาการเขียนที่สร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ซึ่งมีความแตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่น ๆ ลักษณะของสารคดีมีดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ ในการเขียนสารคดี ผู้เขียนมีอิสระที่จะใช้ความสามารถในการผูกเรื่อง ลำดับความตามที่ต้องการ
2. ความเป็นอัตวิสัย คือผู้เขียนสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิดของตนให้ผู้อื่นได้ทราบ โดยเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม
3. ความมีสาระ สารคดีเป็นงานเขียนที่นำเสนอข้อมูล เรื่องราวที่เป็นเรื่องจริง ข้อเท็จจริง ซึ่งบางเรื่องจริงไม่มีคุณสมบัติพอที่จะนำไปเขียนเป็นข่าว แต่สามารถนำมาเขียนเป็นสารคดีที่ให้สาระได้
4. ความบันเทิง ซึ่งผู้เขียนมุ่งให้ความรู้ที่น่าสนใจและความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เป็นการผ่อนคลายความเครียดอย่างหนึ่ง

จะเห็นได้ว่าสารคดีนั้นเป็นงานเขียนเฉพาะตัวที่แตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่น เพราะมีการนำเสนอข้อมูล เรื่องราวที่เป็นข้อเท็จจริง มีรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เจาะลึกด้านเนื้อหา จึงทำให้สารคดีนั้นเป็นงานเขียนที่ได้รับความนิยม (ชะลอ รอดลอย, 2551)

2.1.2 ประเภทของสารคดี

สารคดีสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภท ได้แก่ สารคดีประวัติบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ สารคดีอัตชีวประวัติ หมายถึง สารคดีที่เจ้าของประวัติเขียนเล่าประวัติและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และอีกประเภทคือ สารคดีชีวประวัติ หมายถึง สารคดีที่มีผู้อื่นกล่าวถึง สามารถเป็นชีวประวัติหลาย ๆ ชีวิตในเล่มเดียวหรืออาจเป็นของบุคคลเดียวกันก็ได้ (บ้านจอมยุทธ์, ม.ป.ป.)

ต่อมาคือสารคดีท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสารคดีที่เล่าเรื่องราวของการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความเป็นอยู่ของผู้คน รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นคู่มือการเดินทาง เช่น เส้นทาง การเดินทาง ที่พัก อาหาร ฯลฯ นอกจากนี้ผู้เขียนมักให้ข้อสังเกต และแสดงทัศนะต่อสิ่งที่พบเห็นไว้ด้วย (บ้านจอมยุทธ์, ม.ป.ป.)

และสุดท้าย สารคดีแนะนำ ซึ่งสารคดีประเภทนี้จะมีเนื้อหาหลากหลาย ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกแง่มุม ตั้งแต่เรื่องปัจจัยสี่ การประกอบอาชีพ หรือวิถีชีวิตของอาชีพนั้น ๆ (บ้านจอมยุทธ์, ม.ป.ป.)

โครงการที่ผู้ทำวิจัยได้เลือกทำนั้นจึงเป็นสารคดีประเภทแนะนำ เนื่องจากวิถีชีวิตของอาชีพชาวประมงพื้นบ้านสอดคล้องกับความหมายข้างต้นของสารคดีประเภทนี้

2.2 การประมง

การประมง คือ ความพยายามของมนุษย์ในการจับปลาหรือสัตว์น้ำต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาอาหารเพื่อยังชีพให้แก่มนุษย์ และนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ เช่นการเลี้ยงเพื่อความสวยงาม การนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยาหรืออาหารเสริม เป็นต้น โดยทั่วไปการประมงจะเป็นการประมงทางทะเลมากกว่าน้ำจืด เพราะสามารถทำการเก็บผลผลิตในน้ำตื้นบริเวณชายฝั่งได้ง่ายกว่าบริเวณน้ำลึก และบริเวณชายฝั่งมักมีสัตว์น้ำชุกชุมเนื่องจากคลื่นได้พัดพาสารอาหารต่าง ๆ มายังชายหาดจำนวนมาก นอกจากการจับสัตว์น้ำที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติแล้ว การประมงยังหมายรวมถึงการเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีการจำลองธรรมชาติขึ้นมา เพื่อให้มนุษย์เราสามารถผลิตสัตว์น้ำให้พอเพียงกับความต้องการบริโภคที่นับว่าจะขยายตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอีกด้วย (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, ม.ป.ป.)

การประมงมีอยู่คู่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มาโดยตลอดตั้งแต่มนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์ เริ่มตั้งแต่การทำ การประมงเพื่อการยังชีพ สันทนาการ หรือด้านอื่น ๆ ไปจนถึงเรื่องราวของเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ จากภูมิปัญญาที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้จากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกระแส น้ำ ฤดูกาล ปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลงตามดวงจันทร์ รวมไปถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตและวงจรชีวิตของกุ้งหอยปูปลา เทคนิค ศิลปะในการทำการประมง สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, ม.ป.ป.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 ความสำคัญของการทำประมง

แบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ด้านแรกคือด้านเศรษฐกิจ การประมงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเป็นอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ในหลายประเทศ ในการส่งออกสัตว์น้ำที่ได้จากการประมงเพื่อจำหน่ายเป็นอาหารให้แก่อีกหลายประเทศทั่วโลก ให้อุตสาหกรรมประมงขยายตัวมากขึ้น เกิดเป็นฟาร์มที่ผลิตสัตว์น้ำต่าง ๆ มากมายทั่วทุกมุมโลก เกิดการปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำจนเกิดความหลากหลายมากขึ้น และมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ด้านต่อมาคือ สุขภาพ เนื่องจากสัตว์น้ำส่วนใหญ่เป็นแหล่งโปรตีนที่ดี ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายของมนุษย์เรามากด้วย การประมงจึงกลายเป็นกิจกรรมผลิตอาหารที่สำคัญ ที่ช่วยทำให้มนุษย์เรามีสุขภาพที่ดีมากขึ้น และในด้านสุดท้ายคือการทำงาน การประมงสร้างงานจำนวนมาก ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เริ่มต้นจากชาวประมงที่จับปลาในทะเล คนงานในตลาดปลา ผู้ขนส่ง พนักงานขายปลาในห้างร้าน ซูเปอร์มาร์เก็ต เป็นต้น (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, ม.ป.ป.)

2.2.2 การประมงในทะเล

การประมงในทะเล หมายถึง กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจในการจับ ตัก ล่อ ทำอันตราย สัตว์น้ำที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งเจริญเติบโตโดยธรรมชาติและไม่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ด้วยเครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อใช้บริโภค ขาย หรือนำมาแปรรูป และอื่น ๆ ในบริเวณน้ำเค็มและน้ำกร่อย (วันทนี ศรีรัฐ และคณะ, ม.ป.ป.)

2.2.3 การประมงในทะเลชายฝั่ง

การประมงทะเลชายฝั่ง หมายถึง การประมงที่ไม่ใช้เรือ หรือใช้เรือที่มีเครื่องยนต์ขนาดเล็กไม่เกิน 10 ตันกรอสส์ มีความยาวของเรือไม่เกิน 14 เมตร ซึ่งจัดเป็นการประมงพื้นบ้าน โดยที่ชาวประมงดำเนินการเอง และเป็นเจ้าของเอง (รศ.ทวี ทองสว่าง, ม.ป.ป.)

2.2.4 การประมงผิวน้ำ

การประมงผิวน้ำ หมายถึง การทำประมงด้วยเครื่องมือผิวน้ำจำพวกอวนล้อมจับเป็นหลัก อวนต่อตา และเครื่องมือประจำที่ การประมงผิวน้ำมีปริมาณการจับเพียง 1 ใน 5 ของปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้ทั้งหมด แต่ก็มีความสำคัญทางเศรษฐกิจมาก โดยเฉพาะปลาทุ ปลาแขก ปลาหลังเขียว หรือปลาออกแล ซึ่งมีปริมาณการจับเพิ่มมากขึ้นทุกปีเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ส่วนปลาอื่น ๆ ได้แก่ ปลาลัง ปลาอินทรี ปลาโอ ปลาตาบลาว ปลาเกะตัก ปลาแข่งไก่ และอื่น ๆ (รศ.ทวี ทองสว่าง, ม.ป.ป.)

การประมงผิวน้ำเป็นประมงพื้นบ้าน เพราะขาดแคลนด้านเงินทุน จึงใช้เรือขนาดเล็ก มีลูกมือช่วยการทำประมงน้อยคน จึงมีการดัดแปลงเครื่องมือมาประกอบเพื่อทำให้ได้ปลามากขึ้น (รศ.ทวี ทองสว่าง, ม.ป.ป.)

2.2.5 เครื่องมือในการทำประมง

เครื่องมือในการทำประมงทะเลที่ควรรู้จัก ได้แก่ อวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคู่ อวนลากลานถ่าง อวนล้อมจับ อวนตังเก อวนล้อมจับปลากะตัก อวยลอยปลาอินทรี อวนติดปลาหู อวนรุนโป๊ะ อวยลอยปลาหู อวนลอยปลากะบอก อวนลอยกุ้ง อวนลอยปู อวนลอยปลาอื่น ๆ แหหมึก แหอื่น ๆ รัวระรูนเคย ซ้อนต่าง ๆ เรือผีหลอก ไคน์หมึก เบ็ดราว เบ็ดตก เครื่องมือเคลื่อนที่อื่น ๆ จะนะโมะระโพงพาง รั้วโซมาน ลอบปลา ลอบปู ลอบหมึก เครื่องมือประจำที่อื่น ๆ (รศ.ทวี ทองสว่าง, ม.ป.ป.)

2.3 ห่วงโซ่อาหาร

ห่วงโซ่อาหารคือการถ่ายทอดพลังงานของสิ่งมีชีวิตต่อกันเป็นทอด ๆ เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่มีการบริโภคต่อ ๆ กัน ในห่วงโซ่อาหารจะประกอบไปด้วยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ย่อยสลาย (GREEN, 2561)

ผู้ผลิตนั้นถือเป็นจุดแรกของห่วงโซ่อาหาร ต่อมาผู้บริโภคที่กินพืชจะถือได้ว่าเป็นผู้บริโภคอันดับ 1 ส่วนผู้บริโภคที่กินสัตว์ จะถือเป็นผู้บริโภคอันดับ 2 และมีผู้บริโภคอันดับ 3 ต่อไปเรื่อย ๆ ดังนั้น ห่วงโซ่อาหารก็คือความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ซึ่งมีการกินต่อกันเป็นทอด ๆ และมีการถ่ายทอดพลังงานต่อเนื่องกัน และในระบบนิเวศมีสิ่งมีชีวิตหลายระดับ ซึ่งอาศัยอยู่รวมกันในแหล่งที่อยู่อาศัยแห่งใดแห่งหนึ่ง องค์ประกอบของระบบนิเวศประกอบไปด้วย 2 ระดับ คือ สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งสิ่งไม่มีชีวิตได้แก่ น้ำ แสงแดด อุณหภูมิ ก๊าซต่าง ๆ ที่อยู่ในชั้นบรรยากาศ ส่วนสิ่งมีชีวิตจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (GREEN, 2561)

2.3.1 ผู้ผลิต

ผู้ผลิต คือ สิ่งมีชีวิตที่มีการสังเคราะห์อาหารขึ้นมาเองได้เพราะมีคลอโรฟิลล์ ได้แก่ พืชต่าง ๆ เช่น สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน ต้นหญ้า ต้นถั่ว ต้นส้ม พืชเหล่านี้สามารถสร้างอาหารได้เองโดยอาศัยแสงอาทิตย์ ซึ่งจะผลิตน้ำตาลออกมาเก็บไว้ในส่วนต่าง ๆ ของพืช สำหรับเขตป่าฝนจะมีระบบนิเวศที่ซับซ้อนมากเนื่องจากมีผู้ผลิตหลากหลายชนิด พื้นที่เขตป่าฝนจึงมีการผลิตแก๊สออกซิเจนถึง 40 เปอร์เซ็นต์ (GREEN, 2561)

2.3.2 ผู้บริโภค

ผู้บริโภค คือ สิ่งมีชีวิตที่ไม่สามารถสร้างอาหารเองได้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ สิ่งมีชีวิตที่กินพืชเป็นอาหาร เราเรียกสิ่งมีชีวิตนี้ว่า ผู้บริโภคอันดับ 1 เป็นสิ่งมีชีวิตที่กินผู้ผลิต สิ่งมีชีวิตเหล่านี้มักจะเป็นเหยื่อเพราะถูกกินโดยผู้บริโภคอันดับอื่น ๆ เช่น หู นก ม้า ช้าง กวาง ปลา แม้วสัตว์กินพืชจะเป็นผู้บริโภคอันดับแรก แต่สัตว์เหล่านี้ก็ยังได้รับพลังงานจากแสงอาทิตย์ โดยได้จากพืชที่สัตว์พวกนี้กินไป ซึ่งได้พลังงานเพียงแค่ 10 เปอร์เซ็นต์ของพลังงานทั้งหมด ตามกฎ 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นกฎการถ่ายทอดพลังงานในสิ่งมีชีวิต ต่อมาคือสิ่งมีชีวิตที่กินสัตว์เป็นอาหาร สัตว์เหล่านี้เป็นผู้ล่า เช่น สิงโต เสือ งู ไฮยีนา หม่าป่า ฉลามและสุดท้าย สิ่งมีชีวิตที่กินทั้งพืชและสัตว์เป็นอาหาร เช่น มนุษย์ (GREEN, 2561)

2.3.3 ผู้ย่อยสลาย

เป็นสิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีวิตโดยการผลิตเอนไซม์ออกมาย่อยสลายซากสิ่งมีชีวิต ให้เป็นสารอาหารที่มีขนาดโมเลกุลเล็กลง และดูดซึมสารอาหารไปใช้เพียงบางส่วน ส่วนที่เหลือจะอยู่ในสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ผลิตสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป เช่น แบคทีเรีย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564)

2.3.4 การเขียนห่วงโซ่อาหาร

ในการเขียนห่วงโซ่อาหาร จะเริ่มจากการเขียนผู้ผลิตเป็นอันดับ 1 โดยเขียนทางด้านซ้าย ตามด้วยผู้บริโภคลำดับต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ และมีการเขียนลูกศรถ่ายทอดพลังงานจากสิ่งมีชีวิตหนึ่งไปยังสิ่งมีชีวิตหนึ่ง เช่น พืชเป็นผู้ผลิต ต่อมาหนูกินพืช หนูจึงเป็นผู้บริโภคอันดับ 1 และงูกินหนู งูจึงเป็นผู้บริโภคอันดับ 2 สิ่งมีชีวิตเหล่านี้จึงมีการถ่ายทอดพลังงานต่อกันไปเรื่อย ๆ เป็นทอด ๆ หากในระบบนิเวศมีห่วงโซ่อาหารหลายห่วงโซ่ สิ่งมีชีวิตสามารถเลือกกินได้หลากหลาย ดังนั้นห่วงโซ่อาหารจึงมีความสัมพันธ์กันระหว่างห่วงโซ่อาหาร เรียกว่า สายใยอาหาร (FOOD WEB) เป็นการรวมห่วงโซ่อาหารหลายห่วงโซ่เข้าด้วยกัน โดยห่วงโซ่อาหารจะมีลักษณะเชื่อมโยงกันเป็นใยแมงมุม และการถ่ายทอดระหว่างสิ่งมีชีวิตเป็นไปได้อย่างหลากหลาย (GREEN, 2561)

2.4 ห่วงโซ่อาหารทางทะเล

2.4.1 ผู้ผลิต

ระดับแรก : ผู้ผลิต ไปที่ด้านล่างสุดของห่วงโซ่อาหารสัตว์น้ำและจะเห็นว่าดวงตาของมนุษย์จะมองไม่เห็นโดยสิ้นเชิง เนื่องจากพวกมันนั้นประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตหลายพันล้านล้านล้านที่ประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตเซลล์เดียว สิ่งมีชีวิตเหล่านี้รู้จักกันในชื่อของแพลงก์ตอนพืช สิ่งมีชีวิตประเภทนี้อิมตัวไปทั่วพื้นผิวของมหาสมุทรทั่วโลก แพลงก์ตอนพืชเองประกอบด้วยพืช ซึ่งต้องอยู่ในพื้นที่ใกล้กับผิวน้ำทะเล เนื่องจากพวกมันต้องการแสงแดดเพื่อเลี้ยงตัวเอง และสามารถเปลี่ยนพลังงานจากดวงอาทิตย์ให้เป็นสารอาหารได้ หากนำสิ่งมีชีวิตเหล่านี้มารวมกันจะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อาหารเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นผู้ผลิตคาร์บอนอินทรีย์ขั้นต้นที่สัตว์อื่น ๆ ใช้ในการดำรงชีวิต พวกมันยังผลิตออกซิเจนมากกว่าครึ่งหนึ่งของที่มนุษย์ใช้หายใจบนโลก ดังนั้นพวกมันจึงเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสมดุลของระบบนิเวศและชีวิตอย่างที่เรารู้กัน (RENOVABLEVERDES, ม.ป.ป.)

2.4.2 สัตว์กินพืช

ระดับที่สอง : สัตว์กินพืช ห่วงโซ่อาหารในทะเลระดับที่สองประกอบด้วยสัตว์ที่กินสิ่งมีชีวิตของพืชในมหาสมุทร มีสัตว์ใกล้ผิวน้ำในมหาสมุทรสัตว์ที่มีขนาดเล็ก (รู้จักกันในชื่อแพลงก์ตอนสัตว์) แมงกะพรุนและตัวอ่อนของปลาบางชนิด และในกลุ่มนี้ยังแนะนำหอยที่ลอยตามกระแสน้ำในมหาสมุทร มีสัตว์กินพืชขนาดใหญ่ ซึ่งรวมถึงเต่าทะเล ปลาและปลาอื่น ๆ เช่นปลานกแก้วและคัลลแพน্থ แม้ว่าสปีชีส์เหล่านี้จะมีขนาดที่แตกต่าง

กัน แต่พวกมันก็มีความอยากกินพืชในมหาสมุทร นอกจากนี้สิ่งมีชีวิตเหล่านี้จำนวนมากมีชะตากรรมเดียวกัน กลายเป็นอาหารของสัตว์กินเนื้อซึ่งจะอยู่เหนือห่วงโซ่อาหารสัตว์น้ำระดับหนึ่ง (RENOVABLEVERDES, ม.ป.ป.)

2.4.3 สัตว์กินเนื้อ

ระดับที่สาม : สัตว์กินเนื้อ แพลงก์ตอนสัตว์ที่เคยเห็นหรือในระดับที่สองเป็นส่วนที่สนับสนุนการกินอาหารของสัตว์กินเนื้อขนาดเล็กเช่นปลาซาร์ดีนและปลาชนิดหนึ่ง ในระดับนี้ของห่วงโซ่อาหาร รวมสัตว์ขนาดใหญ่บางชนิดเช่นหลอดไฟและปลาหลายชนิด ตัวอย่างเช่นผงกินปุ๋ยตัวเล็กและกุ้งก้ามกราม ปลาบางชนิดกินสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็กที่มีถิ่นที่อยู่ใกล้ชายฝั่ง แม้ว่าสัตว์เหล่านี้จะเป็นนักล่าที่มีประสิทธิภาพมาก แต่ในที่สุดพวกมันก็มักจะถูกเป็นเหยื่อของนักล่าที่มีขนาดใหญ่กว่า นี่คือกฎในมหาสมุทรโลก ปลาขนาดเล็กจะถูกกินโดยปลาขนาดใหญ่ สัตว์กินเนื้อบางชนิดที่ประกอบขึ้นเป็นชั้นที่สาม ได้แก่ ปลาหมึกปลาซาร์ดีนและปลากระพง เป็นต้น (RENOVABLEVERDES, ม.ป.ป.)

2.4.4 ผู้ล่าระดับสูง

ระดับที่สี่ : ผู้ล่าระดับสูง สัตว์ขนาดใหญ่ที่อยู่เหนือห่วงโซ่อาหาร พวกมันเป็นสัตว์ที่มีความหลากหลาย ซึ่งรวมถึงปลาครีบและสัตว์มีขนและสัตว์มีครีบอื่น ๆ ในกลุ่มแรกเราไปที่ฉลามปลาหูฉลามและปลาโลมา ในกลุ่มที่สองเราไปที่นกกะทุงและนกเพนกวิน และในกลุ่มที่สามเราแนะนำแมวและวอลรัส สัตว์นักล่าทั้งหมดนี้ อยู่ในอันดับต้น ๆ ของห่วงโซ่อาหารทางทะเลและมีแนวโน้มที่จะมีขนาดใหญ่ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากเมื่อล่าเหยื่อ อย่างไรก็ตามพวกมันเป็นสัตว์ที่มักจะมีชีวิตอยู่ได้ไม่นานและแพร่พันธุ์ได้ช้ากว่า ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์เหล่านี้ในระบบนิเวศขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ในระดับล่าง เป็นวิธีการควบคุมความสมดุลของประชากรในระดับต่าง ๆ (RENOVABLEVERDES, ม.ป.ป.)

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วก่อนหน้านี้สัตว์เหล่านี้ไม่มีผู้ล่าตามธรรมชาติ และอย่างไรก็ตามพวกมันทั้งหมดมีนักล่าร่วมกันนั่นคือมนุษย์ สิ่งมีชีวิตเหล่านี้ถูกล่าตามอำเภอใจและลดจำนวนประชากรลง ทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความไม่สมดุลระหว่างระดับของห่วงโซ่อาหาร นั่นคือถ้าหากมีผู้ล่าตามธรรมชาติเพียงพอสิ่งมีชีวิตที่บริโภคจากระดับล่างอื่น ๆ ก็สามารถที่จะเติบโตได้อย่างทวีคูณ ในเวลาเดียวกันพวกมันจะทำลายสิ่งมีชีวิตในระดับแรกของห่วงโซ่และจะสร้างความไม่สมดุล เมื่อการล่าสัตว์ในระดับสูงมีขนาดใหญ่ จึงเป็นเรื่องยากสำหรับจำนวนบุคคลที่จะฟื้นตัวอีกครั้ง การขาดสายพันธุ์เหล่านี้ อาจทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายในห่วงโซ่อาหารที่เหลือ ดังนั้นความสำคัญที่มนุษย์ไม่ควรล่าสัตว์เหล่านี้ตามอำเภอใจ (RENOVABLEVERDES, ม.ป.ป.)

2.4.5 ผู้ย่อยสลาย

ผู้ย่อยสลาย : ในที่สุดเพื่อปิดวงจรของห่วงโซ่อาหารทางทะเล คือการได้ย่อยสลายสิ่งมีชีวิต โดยปกติแล้วพวกมันเป็นแบคทีเรียที่ทำหน้าที่ย่อยสลายสิ่งมีชีวิตที่ตายแล้ว ในกระบวนการนี้สารอาหารที่ช่วยให้ผู้ผลิตหลักและผู้บริโภคที่ป้อนอาหารผ่านพวกเขาเพื่อดูซับสารอินทรีย์ภายในคอลัมน์น้ำจะถูกปลดปล่อยออก และกระบวนการย่อยสลายมีความสำคัญมากเนื่องจากบ่งชี้ว่าแม้แต่ผู้บริโภคระดับสูงก็มีส่วนทำให้ห่วงโซ่อาหารสมบูรณ์ (RENOVABLEVERDES, ม.ป.ป.)

บทที่ 3

ข้อมูลในการนำมาออกแบบ

การศึกษาในเรื่องของวิถีชีวิตของชาวประมง ซึ่งเป็นการเขียนสารคดีในประเภท “สารคดีแนะนำ” ซึ่งหมายถึงสารคดีประเภทที่ผู้อ่านจะได้รับรู้เรื่องราวที่ครอบคลุมไปถึงการดำเนินชีวิตในทุกแง่มุม หรือวิถีชีวิตของอาชีพนี้ ทำให้นอกจากจะต้องมีข้อมูลจากบทความหรือวิจัยและงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังต้องมีการเก็บข้อมูลอื่นประกอบด้วย ไม่ว่าจะเป็น การลงพื้นที่สัมภาษณ์ การใช้ชีวิตร่วมกับชาวประมง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบและชัดเจน ไม่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง เหตุนี้จึงเป็นสารคดี

โดยข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลของชาวประมงที่ชุมชนปากน้ำประแส จังหวัดระยอง มีดังนี้

3.1 การเตรียมตัวก่อนลงเรือ

ถ้ามีกัน 2 คน ชาวประมงคนแรกจะไปอยู่ที่เรือเพื่อเช็คสภาพของเรือ ส่วนชาวประมงอีกคนจะไปตลาดเพื่อซื้ออาหารมารับประทานบนเรือ โดยอาหารจะแบ่งได้ 2 ประเภท คือประเภทที่ออกเรือไปไม่นานหรือใกล้ๆ ก็จะเตรียมอาหารแบบง่าย ๆ เช่น ข้าวเหนียวหมูฝอย หมูปิ้ง ปาท่องโก๋ เป็นต้น และอีกประเภทที่จะต้องออกเรือไปนานหรือไปไกล อาหารที่เตรียมไปก็จะเป็นอาหารที่หนักขึ้น เช่น ข้าวแกง ข้าวสวย เครื่องดื่มชูกำลัง เป็นต้น

รูปที่ 3.1 อาหารที่เตรียมไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 บ้านหลังที่ 2 ของชาวประมง

ก่อนที่จะออกเรือ ชาวประมงทุกคนจะต้องผ่านกระท่อมของแต่ละคน หรือมาอยู่ที่กระท่อมของตัวเอง ซึ่งเป็นที่พักชั่วคราว ที่จอดเรือ ที่เก็บอวนหรือของต่าง ๆ ที่ปลดปลา ของชาวประมง ด้วยเหตุพวกนี้ชาวประมงจึงมาอยู่ที่นี่ก่อนที่จะออกเรือ โดยโครงสร้างของตัวกระท่อมจะเป็นโครงที่ซ้อนกันหลาย ๆ ชั้น ไม่ว่าจะเป็นแผ่นไม้ ผ้าฟาง สังกะสี หรือป้ายไวนิล ส่วนด้านในนั้นจะมีของต่าง ๆ ที่วางไว้มากมาย เช่น กองอวนที่วางกันหลายกอง ตะกร้า มุ้งไว้สำหรับให้ชาวประมงมานอนในบางคืนเพื่อเฝ้าอวน ธง ฟัน เครื่องยนต์เรือ ไปจนถึงอุปกรณ์จับปลาต่าง ๆ

รูปที่ 3.2 กระท่อมด้านนอก

รูปที่ 3.3 กระท่อมด้านใน

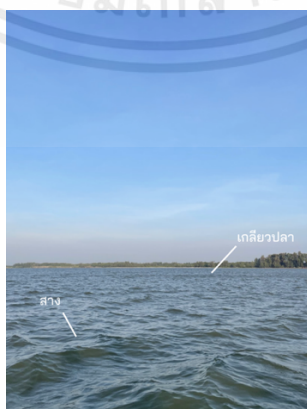
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.4 กระท่อมด้านใน

3.2 การหาตำแหน่งของการประมง

สังเกตแรกคือการดูเกลียวปลา ภาษาชาวประมงเรียกว่าแบบนั้น เกลียวปลาคือการที่ปลาวายน้ำกันเป็นกลุ่ม ๆ การมองจะค่อนข้างยาก เพราะเกลียวปลามีลักษณะคล้ายกับคลื่นทั่ว ๆ ไป ต้องอาศัยสายตาที่ดีและประสบการณ์ที่มาก อีกการสังเกตหนึ่งคือ สังเกตจากสาบ ภาษาชาวประมงเรียกว่าแบบนั้นเช่นกัน สาบคือแรงดันจากคลื่นใต้น้ำ ลักษณะคล้ายคลื่น แต่ไม่ใช่ การสังเกตคือถ้าวันไหนไม่มีสาบ วันนั้นจะมีปลา เพราะแรงดันใต้น้ำไม่มี การสังเกตสุดท้าย สังเกตจากน้ำขุ่น คือการที่ตรงไหนน้ำขุ่น ตรงนั้นมีปลา เพราะปลาจะมาหลบศัตรูในบริเวณดังกล่าว ภาษาชาวประมงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียกว่า ปลากินขุ่น และด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีไม่เหมือนกัน แน่ใจว่าส่งผลให้ชาวประมงแต่ละคนมีวิถีชีวิตหรือมีลักษณะการหาปลาแตกต่างกันตามไปด้วยตามที่กล่าวไปข้างต้นเป็นเพียงข้อมูลของชาวประมงในชุมชนปากน้ำประแส จังหวัดระยองเท่านั้น

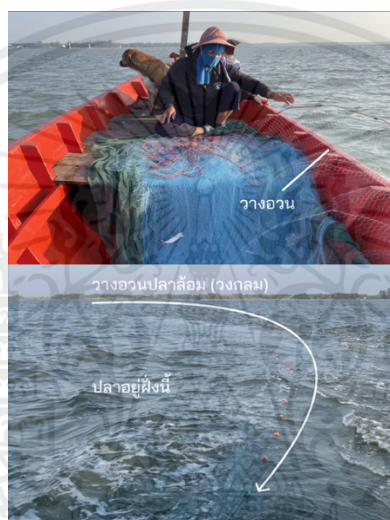

รูปที่ 3.5 การหาตำแหน่งของการประมง

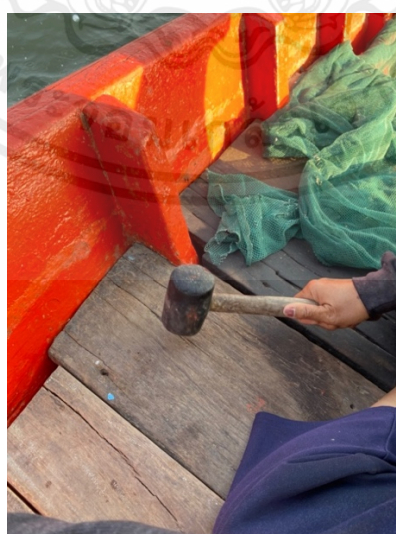
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การวางอวน

เมื่อชาวประมงได้ตำแหน่งที่ต้องการ การวางอวนของชาวประมงในชุมชนนี้จะวาง 2 แบบ แบบแรกคือแบบวงกลม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปลาล้อม หลังจากที่ว่างเสร็จ ชาวประมงจะขับเรือ วนไปเรื่อย ๆ รอบ ๆ อวน ประมาณ 4-5 รอบ และระหว่างนั้น จะใช้ก้อนทุบที่เรื่อถี่ ๆ เพื่อให้ปลาเกิดการตกใจและว่ายเข้ามาติดอวนในที่สุด วิธีการใช้ก้อนทุบนี้เป็นหนึ่งในวิถีชีวิตของที่นี่ที่ทำกันมานาน แต่ถ้าวันไหนหาตำแหน่งแล้ว ก็ยังไม่เจอปลาจริง ๆ หรือปลาในวันนั้นมีจำนวนน้อย การวางอวนจะเป็นการวางแบบแนวตรงแทน หรือเรียกอีกอย่างว่า ปลาลอย การวางแบบนี้จะเป็นการที่ให้ปลามาติดเอง โดยที่ไม่ต้องใช้ก้อนทุบใด ๆ เหมือนเป็นการสุ่มหาปลา

รูปที่ 3.6 การวางอวน

รูปที่ 3.7 ค้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.1 อวน

อวนแต่ละแบบมีหน้าตาไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับขนาดของตัวปลา วันไหนที่ชาวประมงคาดการณ์ว่าปลาชนิดไหนจะเข้ามาชายฝั่ง วันนั้นก็เตรียมอวนที่เหมาะสมกับขนาดของปลาชนิดนั้นไป บางวันชาวประมงเอาไป 2-3 แบบ บางวันก็เอาไปแบบเดียว

รูปที่ 3.8 อวน

3.3.2 ฟันหรือธง

หลังจากที่วางอวนไปแล้ว จะมีฟันหรือธงที่เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของการบอกตำแหน่งว่า วนนี้เป็นของชาวประมงคนไหน เพื่อไม่ให้เรือลำอื่นที่ผ่านไปผ่านมา มาทับเส้นการหาปลา

รูปที่ 3.9 ฟัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.10 ธง

3.4 การรับประทานอาหารบนเรือ

ระหว่างที่เรือปลามาติดอวน ชาวประมงจะใช้เวลานี้ในการนำอาหารมารับประทาน แต่ถ้าอยู่กลางทะเลทั้งคืน บางครั้งชาวประมงจะแบ่งข้าวไว้ประมาณ 1-2 ทัพพี วางไว้ เพื่อเป็นการบอกเจ้าที่เจ้าทางว่ามาทำมาหากิน

รูปที่ 3.11 อาหารบนเรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การปลดปลา

หลังจากที่ได้ปลา มา ชาวประมงก็จะทำการปลดปลา (แกะปลาออกจากอวน) ถ้าไป 2 คน ก็จะปลดปลาบนเรือเลยหรือถ้าปลาเยอะ ก็จะค่อยกลับมาปลดที่ชายฝั่ง แต่ถ้าไปคนเดียวก็จะค่อยกลับมาปลดปลาที่ชายฝั่ง บางทีอาจมีคนในครอบครัวตัวเองเข้ามาช่วยปลด

รูปที่ 3.12 การสาวอวน

รูปที่ 3.13 การปลดปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.1 ปลาที่ได้

ปลาที่ได้ส่วนใหญ่ก็จะเป็นปลากะบอก ปลาป๋อน รองลงมาคือ ปลาโม้ ปลาลิ้นหมา ปลาทุเลา ปลาสะ ปลาโหมงาม กุ้ง บู่มา ปลาหมึก และอื่น ๆ ตามฤดูกาลที่พาปลา

รูปที่ 3.14 ปลาที่ได้

รูปที่ 3.15 ปลาใส่ตะกร้า

3.6 การแช่ปลาและการจัดการปลา

หลังจากปลดปลาเสร็จ ชาวประมงจะนำปลามาแช่ไว้ที่ถังน้ำแข็ง และพอถึงเวลาก็จะนำปลาใส่ซาเล้ง เพื่อไปขายตามตลาด ร้านอาหารทะเล บางทีก็จะมีพ่อค้าแม่ค้ามารับไปเลย มีบางครั้งที่ชาวประมงจะเอาปลาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไว้ทำเป็นปลาเค็ม เพื่อเพิ่มมูลค่าของปลาที่ทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม ชาวประมงจะแบ่งปลาไว้สำหรับรับประทานกันเองในครอบครัวตอนมือเย็น ส่วนใหญ่จะเป็นการนำปลามาทอดกรอบ หรือนำมาแกง

รูปที่ 3.16 การแช่ปลาในถังน้ำแข็ง

รูปที่ 3.17 การทำปลาเค็ม

3.7 เรือ

เรือของชาวประมงเป็นเหมือนปัจจัยหลักของอาชีพนี้ นอกจากเป็นทั้งพาหนะที่ใช้ในการเลี้ยงชีพ ยังสามารถไว้ใช้ประโยชน์นอกเหนือจากนั้นได้ เช่น เป็นที่ที่เขื่อนอน กินข้าว เข้าห้องน้ำ หรือแม้กระทั่งเป็นที่ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรื่องราวกันระหว่างเรือที่อยู่กลางทะเลได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.1 ด้านหน้าเรือ

ชาวประมงมองว่าเป็นส่วนที่ต้องเคารพที่สุด เพราะพวกเขาเชื่อว่าเป็นส่วนของแม่ย่านางเรือ จะมีการไหว้แม่ย่านางเรือทุกตรุษจีนหรือทุก 3 เดือน การไหว้ก็จะขึ้นอยู่กับชาวประมงแต่ละบ้าน

3.7.2 ตรงกลางเรือ

ลักษณะจะเป็นท้องเรือเว้า ๆ มีบริเวณมากกว่าส่วนอื่น ๆ ของเรือ เป็นส่วนที่ใช้วางอวนที่เตรียมมา การเตรียมอวนอยู่ในหัวข้อที่ 3.3.1

3.7.3 ท้ายเรือ

เป็นส่วนหลังสุดของเรือ เป็นที่ใช้ในการทำประโยชน์ได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น ที่ที่ให้นักขับยื่นขับเรือที่นั่งพัก ที่กินข้าว หรือบางครั้งก็เป็นห้องน้ำให้กับชาวประมง

สิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่ท้ายเรือ จะเป็นพวก ถังน้ำมัน ธง ทู่น ห่วงยางสำรอง ถังน้ำแข็ง ไม้วัดระดับน้ำ ผ้าใบที่ใช้คลุมเรือเวลามีแดด หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.7.4 การขึ้นคานเรือ

การขึ้นคานเรือ คือการซ่อมอะไหล่หรือส่วนต่าง ๆ ของเรือ การซ่อมจะซ่อมปีละหนึ่งครั้ง และการขึ้นคานเรือหนึ่งครั้ง จะใช้ระยะเวลาประมาณ 5 วัน หรือน้อยกว่า ขึ้นอยู่กับว่าการซ่อมจะมากแค่ไหน

รูปที่ 3.18 เรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แนวทางการออกแบบ

แนวทางที่ 1 : เชื่อมกัน เกี่ยวพัน ฟังพา

แนวทางที่บ่งบอกถึงเรื่องทะเล ชายฝั่ง และอาชีพประมงพื้นบ้าน ที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันจึงเล่าถึงความสัมพันธ์ของ 3 สิ่ง ผ่านการตีความดังต่อไปนี้

เชื่อมกัน หมายถึง การเชื่อมกันของทะเลและชายฝั่ง

เกี่ยวพัน หมายถึง การเกี่ยวพันของปลากับอวน จึงทำให้เกิดเป็นอาชีพประมงพื้นบ้าน

ฟังพา หมายถึง การฟังพากันระหว่างคนกับสิ่งต่าง ๆ เช่น คนกับอวน คนกับปลา คนกับทะเลคนกับเรือ

อารมณ์โดยรวมของงานออกแบบ (MOODBOARD)

เนื่องจากแนวคิดการเชื่อมกัน เกี่ยวพัน ฟังพา ทำให้ภาพของงานออกมาในรูปแบบของการเกี่ยวโยงกันระหว่าง 2 สิ่งขึ้นไป มีการเชื่อมกันของเส้น หรือการรวมกันของภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิด

รูปที่ 4.1 อารมณ์โดยรวมของงานออกแบบ (MOODBOARD)

การเล่าเรื่อง คือการมาบรรจบหรือเชื่อมกันตรงกลางเล่ม โดยฝั่งหนึ่งของหนังสือเล่าถึงด้านทะเล ส่วนอีกฝั่งหนึ่งเล่าถึงด้านชายฝั่ง ทั้งสองด้านจะเล่าเข้ามาเรื่อย ๆ และมาบรรจบกันตรงกลางเล่ม เพื่อให้สอดคล้องกับการเชื่อมกันระหว่างทะเลและชายฝั่งตามที่กล่าวไปข้างต้น

รูปแบบของหนังสือ ต้องการให้สอดคล้องกับการเชื่อมกันตรงกลางเล่ม จึงเป็นหนังสือที่มีปกหน้า 2 ฝั่ง และไม่มีปกหลัง ไม่เหมือนหนังสือสารคดีทั่วไป เพิ่มความแปลกใหม่หรือเพิ่มมิติของการอ่านหนังสือให้น่าสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

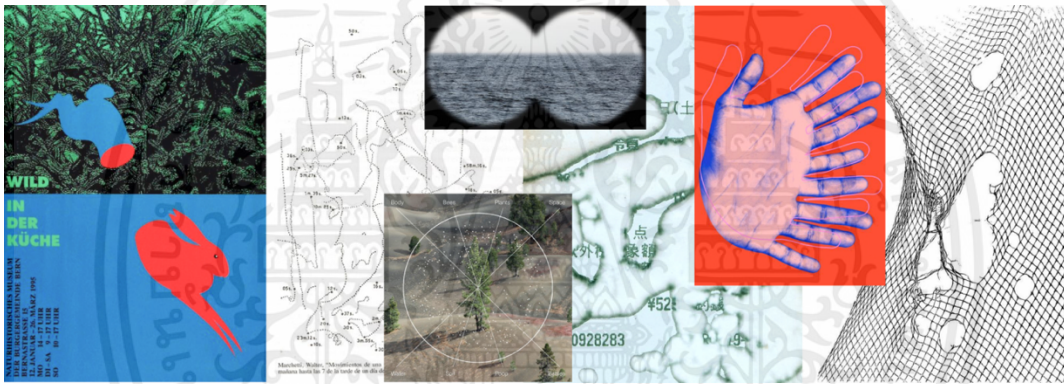
แนวทางที่ 2 : PREDATOR OF THE FOOD CHAIN

ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ต้องมีการกินต่อกันเป็นทอด ๆ จากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภค จบและเริ่มใหม่ด้วยผู้ย่อยสลาย ดังเช่น ในบริบทห่วงโซ่อาหารทางทะเลชายฝั่งนี้ เริ่มต้นด้วย แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ ปลาตัวเล็ก และชาวประมง ที่กินต่อกันเป็นทอด ๆ ไปตามลำดับ

นอกจากห่วงโซ่อาหารแล้ว สิ่งนี้สอดคล้องและสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านได้อย่างชัดเจนของอาชีพนี้ จึงเป็นหนึ่งในผู้ล่าและเป็นนักล่าแห่งชายฝั่งทะเล

อารมณ์โดยรวมของงานออกแบบ (MOODBOARD)

เนื้อหาของหนังสือ จะพูดถึงข้อมูลของห่วงโซ่อาหาร วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน และความเป็นผู้ล่าของชาวประมง จึงตีความให้แนวทางของภาพ มีลักษณะของความผจญภัย ดิบ ลุย หมดเปลือก เหมือนลักษณะของความเป็นผู้ล่านั่นเอง

รูปที่ 4.2 อารมณ์โดยรวมของงานออกแบบ (MOODBOARD)

เมื่อวิเคราะห์จากคำว่าห่วงโซ่อาหารแล้ว ตามหลักทฤษฎี ลักษณะของห่วงจะเป็นวงกลม เพราะมีการจับและเริ่มใหม่อยู่เสมอ จึงเอาแนวคิดของการเป็นวงกลม มาเป็นส่วนหนึ่งในเล่มหนังสือ การเริ่มที่ปกหน้าและการเล่าเรื่องจะพวนกลับมาที่ปกหน้าอีกครั้ง เพื่อเพิ่มมิติของการเล่าเรื่อง

เลือกใช้แนวทางที่ 2 ในการจัดทำหนังสือ เนื่องจากเป็นแนวทางที่เป็นไปได้มากกว่าแนวทางที่ 1 เพราะเป็นแนวทางที่มีการนำเรื่องอื่น ๆ เช่น ห่วงโซ่อาหาร มาเกี่ยวข้องเพื่อให้เรื่องราวที่เล่ามีมิติมากขึ้น

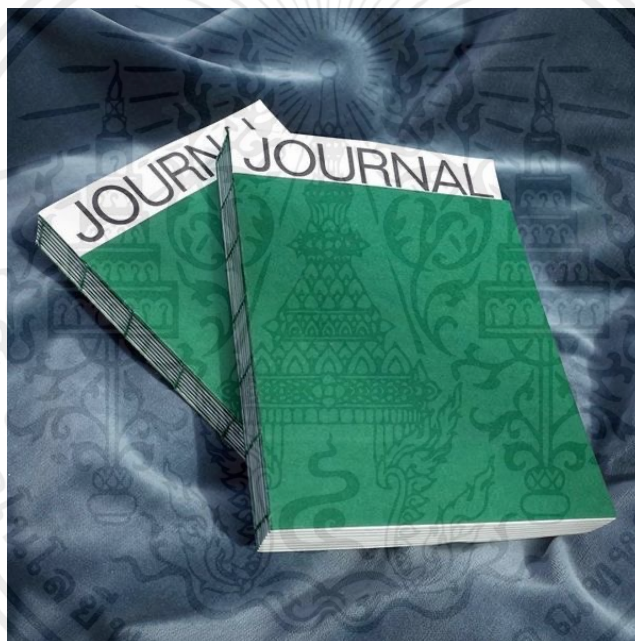
บทที่ 5

การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

5.1 การออกแบบหนังสือ

5.1.1 ประเภทของหนังสือ

เพื่อสอดคล้องกับความผจญภัย ดิบ ลุย หมดเปลือก เหมือนลักษณะของความเป็นผู้ล่า และเมื่อก้าวถึงเรื่องของห่วงโซ่อาหารในประเด็นของการวนมาจบและเริ่มใหม่ จึงเลือกหนังสือที่สามารถกางได้ 180 องศา ให้สอดคล้องและใกล้เคียงกับการเป็นวงกลมที่สุด จึงเลือกหนังสือมีลักษณะการเข้าเล่มแบบประเภทเย็บก็เปลือยสันหรือไม่มีสันนำมาออกแบบ

รูปที่ 5.1 รูปแบบหนังสือ

5.1.2 ชื่อหนังสือ

เนื่องจากการเรียกชื่อระดับของห่วงโซ่อาหารมีดังนี้

PRODUCERS หมายถึง ผู้ผลิต ในบริบทนี้คือแพลงก์ตอนพืช

PRIMARY CONSUMERS หมายถึง ผู้บริโภคระดับแรก ในบริบทนี้คือแพลงก์ตอนสัตว์ (กินแพลงก์ตอนพืช)

SECONDARY CONSUMERS หมายถึง ผู้บริโภคระดับที่ 2 ในบริบทนี้คือปลาตัวเล็ก (กินแพลงก์ตอนสัตว์)

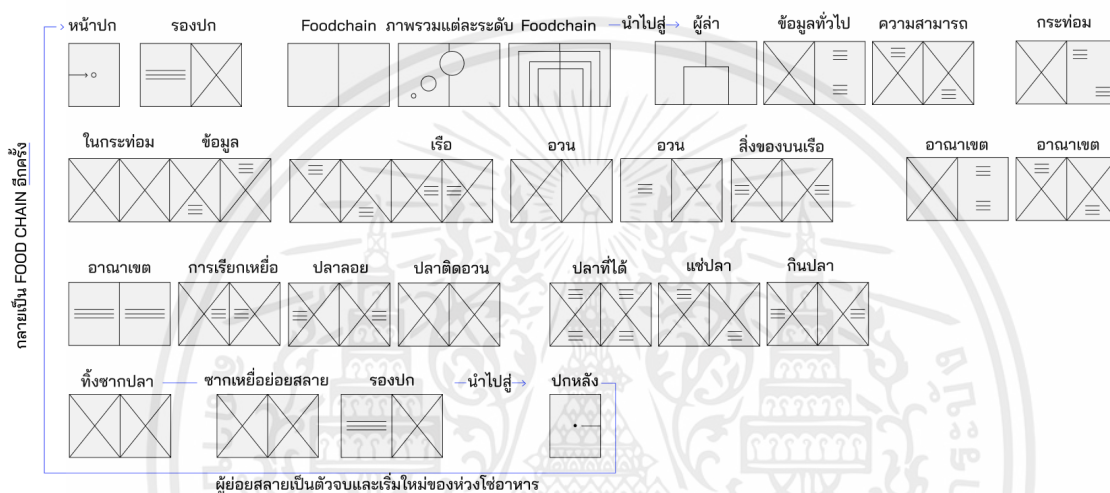
TERTIARY CONSUMERS หมายถึง ผู้บริโภคระดับที่ 3 ในบริบทนี้คือชาวประมง (กินปลาตัวเล็ก)

และเมื่องานนี้กล่าวถึงชาวประมง ชื่องานจึงเป็น “TERTIARY CONSUMERS”

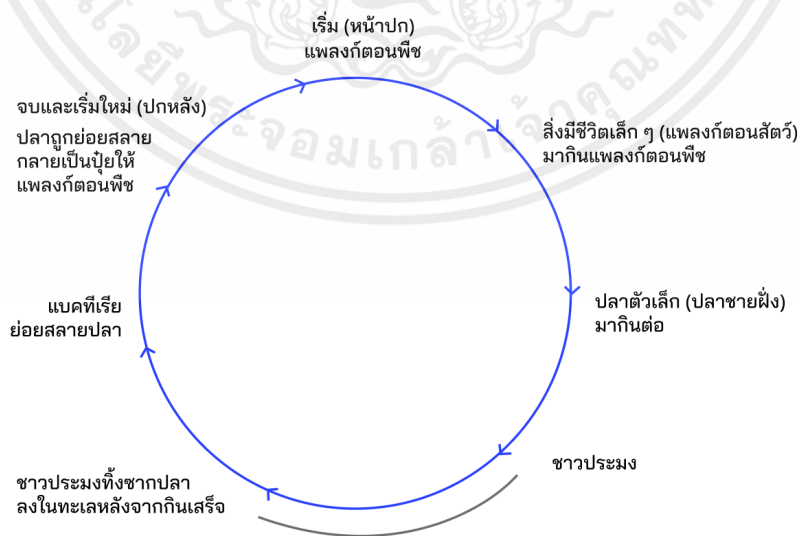
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 การออกแบบโครงสร้างของหนังสือ

เนื้อหาในหนังสือ จะแบ่งทั้งหมดออกเป็น 3 ช่วง ช่วงแรกให้ความหมายของห่วงโซ่อาหารทางทะเล จากนั้นจะเล่าห่วงโซ่อาหารแต่ละระดับ คือ ผู้ผลิต ผู้บริโภคระดับที่ 1 ผู้บริโภคระดับที่ 2 และสุดท้ายคือ ผู้บริโภคระดับที่ 3 นั่นคือชาวประมงนั่นเอง ซึ่งจะนำไปสู่ช่วงที่ 2 หรือช่วงกลางเล่ม เป็นช่วงที่จะให้ข้อมูล เล่าเรื่องราวของชาวประมงในแบบที่ชัดเจน เห็นภาพ และลึกซึ้ง โดยเป็นการเล่าแบบเส้นเวลาผสมผสานกับการแทรกเนื้อหาที่อยากให้ผู้อ่านรับรู้แทรกไป เชื่อมไปถึงช่วงท้ายเล่ม นั่นคือส่วนที่ 3 ส่วนนี้เป็นส่วนที่จะเล่าเรียงลำดับไปเรื่อย ๆ จนมาถึงปกหลัง และวนมาถึงปกหน้าอีกครั้ง เพื่อสื่อว่าห่วงโซ่อาหารได้เริ่มขึ้นอีกครั้งแล้ว เมื่อนำเนื้อหามาจัดเรียงโครงสร้างการจัดวางของหนังสือ จะได้ดังนี้

รูปที่ 5.2 โครงสร้างการจัดวางของหนังสือ

รูปที่ 5.3 โครงสร้างการจัดวางของหนังสือแบบวงกลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากนำเสนอให้อาจารย์ดูเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ได้ข้อสรุปคือ ภาพผลงานดูสนุก มีการควบคุมสีที่ใช้ แต่ภาพรวมยังดูเหมือนไม่ใช่เล่มเดียวกัน หรือไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกันเหมือนตามที่ตั้งใจไว้ ตั้งแต่แรก ข้อเสนอแนะของอาจารย์คือให้กระจายบางอย่างในหน้า ๆ หนึ่ง ไปอยู่ในหน้าอื่น ๆ เพื่อให้งานดูไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น อย่างเช่น ถ้าหน้านี้มีมีการไล่สี ก็อย่าหลงลืมการไล่สีในบางหน้า

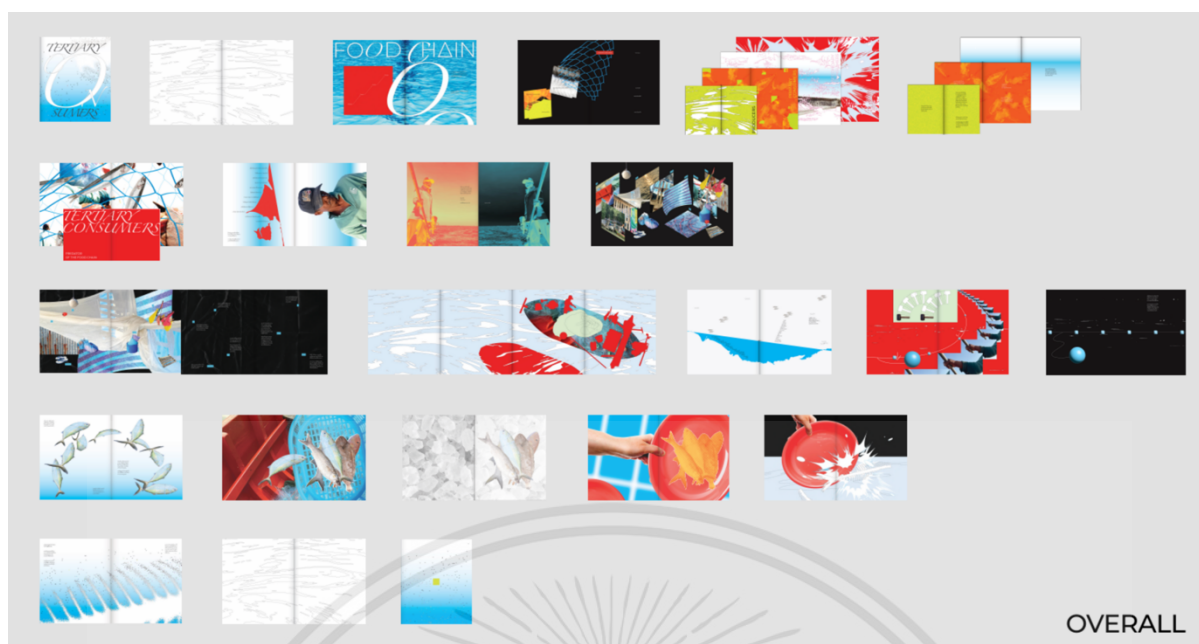
เลยนำคำแนะนำแนวทางทั้งหมดมาปรับปรุง ให้งานน่าสนใจมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการตีความในส่วนที่เล่าถึงระดับของห่วงโซ่อาหารแต่ละระดับ เพราะสามารถตีความและเล่าเรื่องผ่านขนาดของกระดาษได้ โดยการที่มองว่าสิ่งมีชีวิตที่ใหญ่กว่าจะกินสิ่งที่เล็กกว่าเสมอ ในช่วงนั้นจึงมีการไล่ลำดับจากเล็กไปใหญ่ ตามที่เห็นในภาพที่ 5.6 และนอกจากนี้ยังมีการเพิ่มหน้าแทรกและการทำหน้าอื่นไปด้วย

รูปที่ 5.6 ภาพแบบร่างครั้งที่ 2

หลังจากนำเสนอให้อาจารย์ดูในภาพแบบร่างครั้งที่ 2 คำแนะนำของอาจารย์คือ ในส่วนของบางหน้ายังดูไม่สื่อสารมาก ซึ่งหมายถึงยังดูเชิงนามธรรมไป ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านที่ไม่รู้แนวคิดมาก่อนเข้าใจได้ ทั้งที่ตัวงานนั้นเป็นสารคดี จึงต้องเน้นในเรื่องของข้อมูลและการเข้าใจมากกว่า แต่ในมุมมองของผู้ทำวิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเองมองว่าการเล่าเรื่องในเชิงสารคดีนั้นมีหลายวิธี ไม่จำเป็นต้องเป็นการนำภาพมาวางเฉย ๆ และอธิบายข้อมูลอย่างเดียวถึงจะเป็นสารคดี ผู้วิจัยจึงนำเอาเพียงบางหน้าที่มีความคิดเห็นตรงกันกับอาจารย์ท่านอื่น ๆ ไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ส่วนบางหน้าก็เก็บไว้คงเดิม และออกแบบหน้าอื่น ๆ ต่อไปตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.7 ภาพแบบร่างครั้งที่ 3

ในการนำเสนอแบบร่างครั้งที่ 3 คำแนะนำที่ได้จากอาจารย์แต่ละท่าน หลัก ๆ จะเป็นเรื่องของการเป็นไปได้น้อยแค่นั้นถ้าจะมีการพิมพ์บางหน้าลงบนแผ่นพลาสติกใส จึงนำส่วนนี้ไปพิจารณาและพบว่าพลาสติกใสมีขนาดไม่เพียงพอเนื่องจากมีขนาดที่เล็กกว่ารูปเล่มหนังสือ จึงได้เปลี่ยนวิธีการ เป็นการพิมพ์ลงกระดาษไขแทนและสามารถทำได้จริง โดยที่หลังจากนี้ จัดทำหน้าอื่นต่อไป จนกว่าผลงานจะเสร็จสมบูรณ์

5.1.5 การออกแบบหน้าปกหนังสือ

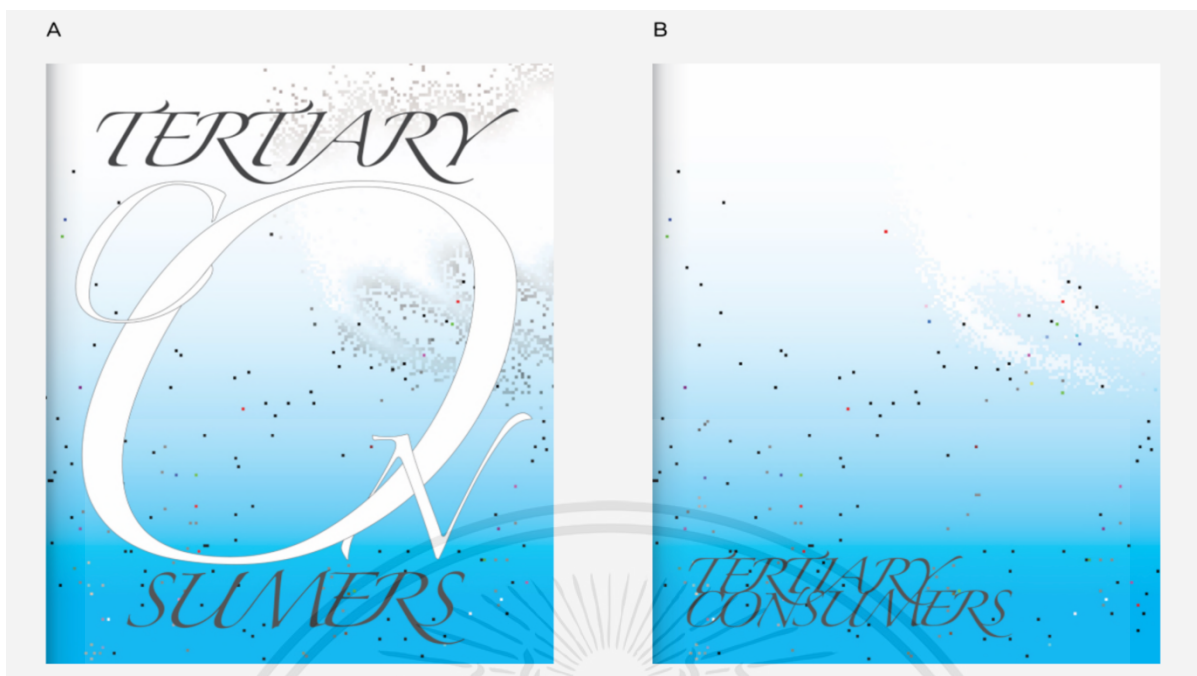
ตามที่เคยกล่าวไปในหัวข้อที่ 5.1.3 ว่า ส่วนท้ายเป็นส่วนที่จะเล่าเรียงลำดับไปเรื่อย ๆ จนมาถึงปกหลังและวนมาถึงปกหน้าอีกครั้ง เพื่อสื่อว่าห่วงโซ่อาหารได้เริ่มขึ้นอีกครั้งแล้ว

จึงจัดทำให้ปกหน้ามีรูปแบบที่เรียบง่ายเพื่อสื่อถึงการเริ่มต้นใหม่ โดยภาพจะเป็นเศษข้างปลาที่กำลังค่อย ๆ สลายกลายเป็นโมเลกุลเล็ก ๆ เพื่อเป็นปูให้กับเพลงก่ตอนพีชอีกที ส่วนชื่อหนังสือได้นำมาตัดตัวอักษรให้มีลักษณะเชื่อมกัน เนื่องจากตั้งใจให้สอดคล้องกับความเป็นห่วงโซ่อาหาร ที่มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันอยู่

การออกแบบหน้าปกหนังสือ นำเสนอทั้งหมด 2 แนวทาง คือ

แนวทาง A เป็นแนวทางที่นำตัว O จากคำว่า CON มาอยู่ตรงกลางเล่มเพื่อสื่อถึงแนวคิดที่กล่าวไว้ และเป็นการทำให้ตัวงานดูสนุกมากขึ้นเพราะผู้อ่านเกิดการตั้งคำถามถึงตัว O และจะได้คำตอบเมื่ออ่านจบเล่ม ส่วนแนวทาง B เป็นแนวทางที่ตั้งใจทำให้ดูเรียบง่าย โดยการวางชื่องานไว้มุมล่างซ้ายของหน้าปก แนวทางนี้มีข้อดีคืออ่านชื่อหนังสือได้ง่ายขึ้น และชื่อหนังสือไม่กวนภาพพื้นหลังที่กำลังสื่อสารกับผู้อ่านด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.8 การออกแบบหน้าปกหนังสือ

แต่เมื่อนำไปเสนอกับอาจารย์แล้ว ได้คำแนะนำว่า ในแนวทาง A ดูสนุกและน่าสนใจ แต่เมื่อนำตัว O มาอยู่ตรงกลางเล่ม และเชื่อมด้วยตัว C และ N ไป จนกลายเป็นคำว่า CON ซึ่งคำนี้มีความหมายในเชิงที่ไม่ดี อาจทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนได้ ผู้ทำวิจัยจึงได้เลือกหน้าปกเป็นแนวทาง B แทน

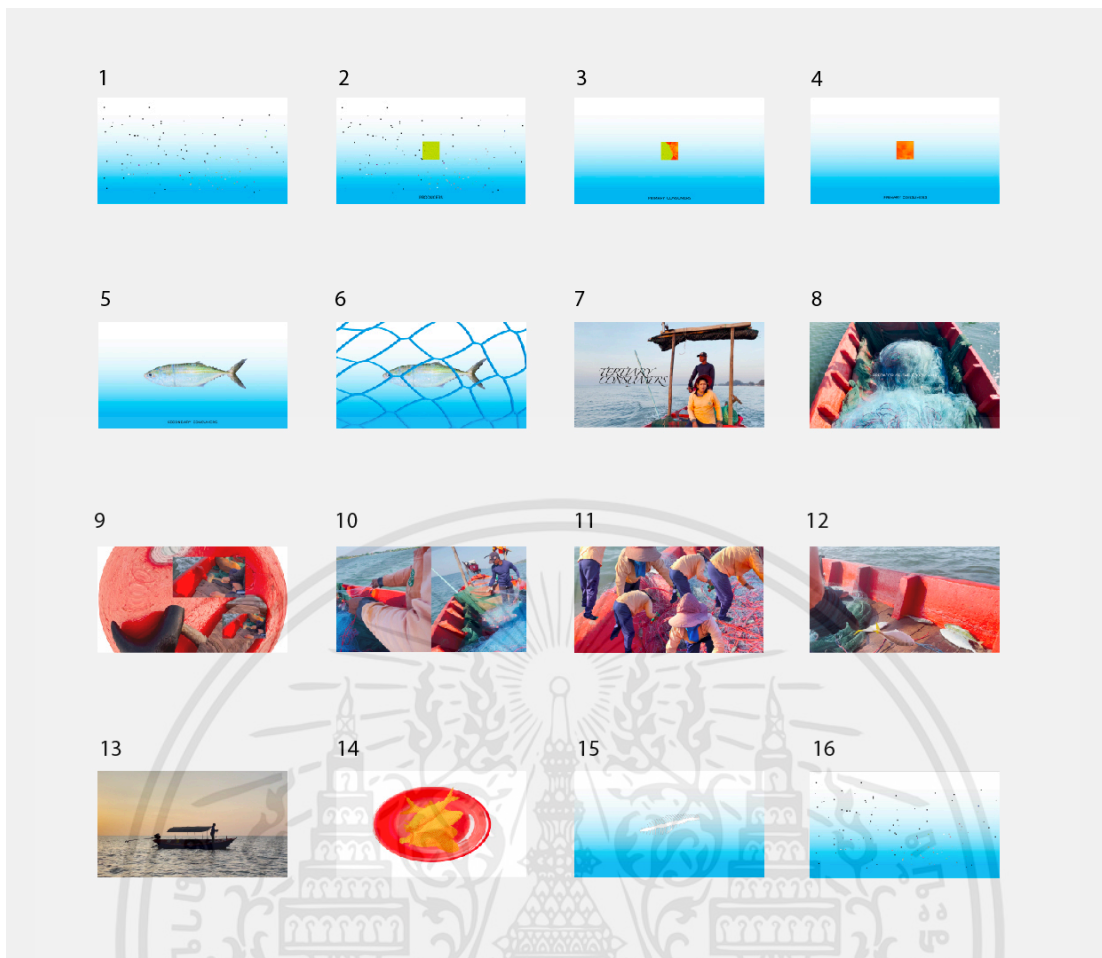
5.2 การออกแบบภาพเคลื่อนไหว

เพิ่มเติมคือมีการจัดทำคลิปวิดีโอการลงพื้นที่หรือตัวอย่างภาพเคลื่อนไหว (TRAILERS) นั้นเอง แต่จะผสมผสานแนวคิดของงานลงไปด้วย โดยที่ตัวคลิปจะแบ่งทั้งหมด 3 ส่วนเหมือนเช่นหนังสือ คือมีส่วนของห้วงโซ่ออาหาร ส่วนชาวประมง และสุดท้ายคือส่วนของการที่กำลังจะจบและเริ่มใหม่ของห้วงโซ่ออาหาร

เนื่องจากเป็นคลิป Trailers คลิปจึงมีทั้งหมด 36 วินาที ไม่สั้นและไม่ยาวจนเกินไป

โดยจากรูปด้านล่าง ส่วนแรกคือส่วนของแต่ละระดับของห้วงโซ่ออาหาร จะอยู่ในฉากที่ 1-6 ที่เล่าด้วยกราฟิก และตั้งองค์ประกอบบางอย่างของในหนังสือเข้ามา เพื่อให้งานของทั้ง 2 สื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนต่อมาคือส่วนที่เล่าเรื่องของชาวประมงในรูปแบบที่ไม่ได้เล่าทุกอย่าง แต่จะเล่าในส่วนที่จำเป็นและเป็นไปตามเนื้อหาหลักของแนวคิด ซึ่งในส่วนนี้จะอยู่ในฉากที่ 7-13 และเมื่อมาถึงส่วนสุดท้าย ซึ่งเป็นส่วนที่จะเล่าว่าหลังจากที่ชาวประมงได้ปลามาแล้ว ปลานั้นจะถูกนำไปทอด และเมื่อรับประทานปลาเสร็จ ก้างปลาจะถูกทิ้งลงทะเล ทำให้มีโมเลกุลต่าง ๆ จากก้างปลานั้นลอยไปลอยมาจนวนกลับไปฉากที่ 1 การเล่าเรื่องแบบภาพเคลื่อนไหวนี้เป็น การเล่าเช่นเดียวกับในหนังสือแต่เล่าในรูปแบบที่สั้นลงและกระชับขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.9 การออกแบบภาพเคลื่อนไหว

และหลังจากนำเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา และได้คำแนะนำว่า เพลงที่เลือกใช้ (เพลง EXTRA FRIES ของวง THE FLY GUY FIVE) เป็นเพลงที่ไม่ไปด้วยกันกับคลิปวิดีโอ เนื่องจากเพลงมีความสนุกและมีความเป็นแพชั่นมากเกินไปจนกว่าจะเป็นสารคดี จึงได้นำคำแนะนำไปแก้ไขโดยการเปลี่ยนเป็นเพลง ATLANDTIS-UTOPIA-FISCH) ของวง EXTRAFISH แต่เนื่องจากเพลงนี้ในบางช่วงยังมีจังหวะที่เร็วเกินไป จึงทำการปรับเปลี่ยนแก้ไขในเสียงระหว่างเพลงให้เหมาะสมและเข้ากับคลิปวิดีโอ

5.3 การออกแบบโปสเตอร์

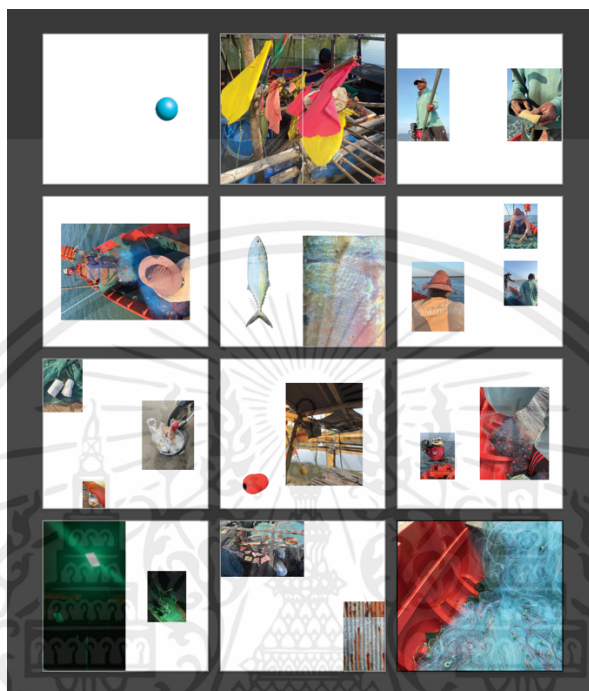
เมื่อพูดถึงระบบนิเวศทางทะเลชายฝั่ง ซึ่งมีหลายห่วงโซ่อาหาร และในนั้นมีห่วงโซ่อาหารในบริบทของแนวคิดนี้ จึงตั้งใจออกแบบให้โปสเตอร์ เหมือนเป็นห่วงโซ่อาหารทางทะเลชายฝั่งที่ไม่ได้เล่าด้วยการวนลูป เหมือนกับหนังสือและคลิปวิดีโอ แต่จะเป็นการให้ดูแบบตรง ๆ เลยว่าห่วงโซ่อาหารนี้มีอะไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 การออกแบบสื่ออื่น ๆ

ช่วงที่ได้ไปเก็บข้อมูลทำให้ค้นพบว่ามีหลายรูปภาพที่น่าสนใจ จึงนำรูปภาพเหล่านั้นมาสร้างเป็นอัลบั้มรูป (PHOTOBOOK) เพื่อเพิ่มทางเลือกอีกทางในการดูได้ โดยที่รูปมีทั้งหมด 21 รูป โดยมีการจัดวางดังนี้

รูปที่ 5.12 การจัดวางอัลบั้มรูป (PHOTOBOOK)

เมื่อจัดวางรูปเสร็จแล้ว จึงตรวจทานความถูกต้องของงานออกแบบทุกหน้า และขั้นตอนสุดท้ายคือการส่งให้ร้านพิมพ์งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6 ผลงานสำเร็จ

6.1 หนังสือ

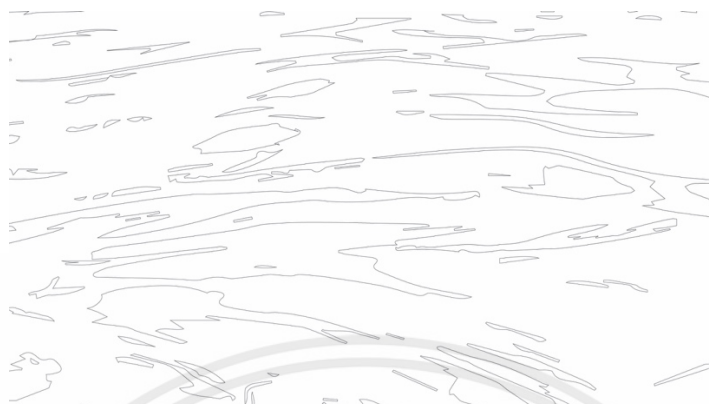
6.1.1 ปกหน้าและปกหลัง

รูปที่ 6.2 ปกหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

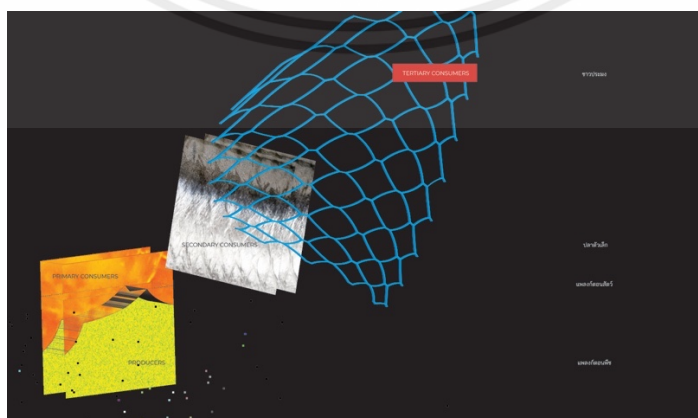
6.1.2 เนื้อหา

รูปที่ 6.3 หน้า 1-2

รูปที่ 6.4 หน้า 3-4

รูปที่ 6.5 หน้า 5-6

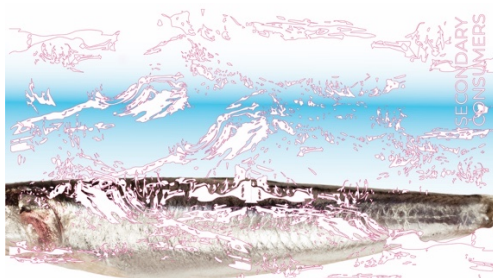
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.6 หน้า 7-10

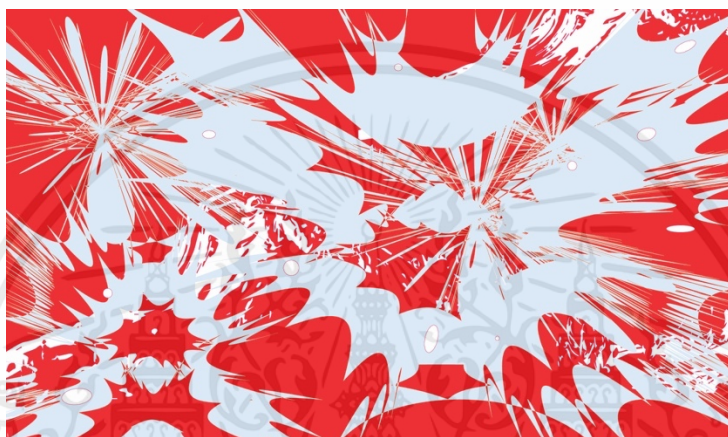
รูปที่ 6.7 หน้า 11-14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.8 หน้า 15-18

รูปที่ 6.9 หน้า 19-20

รูปที่ 6.10 หน้า 21-26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

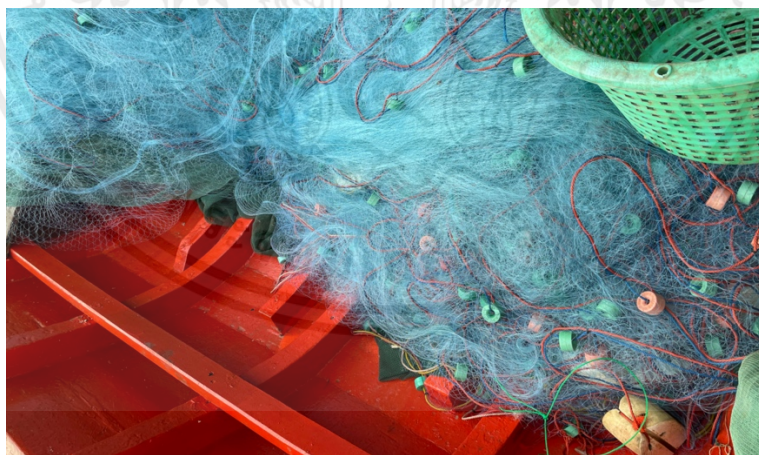

รูปที่ 6.14 หน้า 33-36

รูปที่ 6.15 หน้า 37-40

รูปที่ 6.16 หน้า 41-42

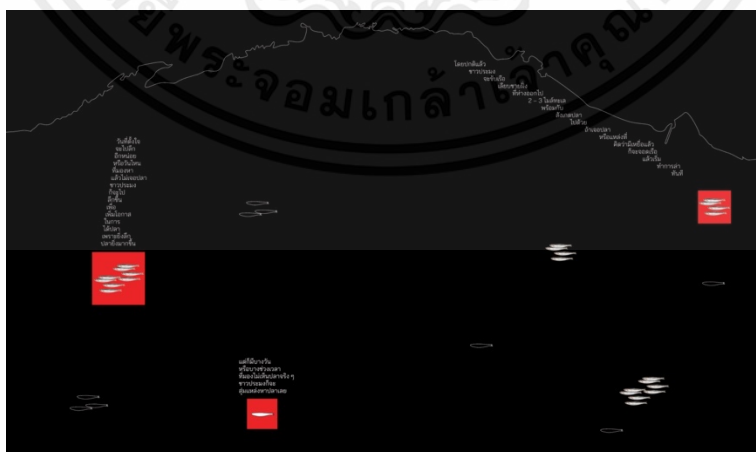
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.17 หน้า 43-44

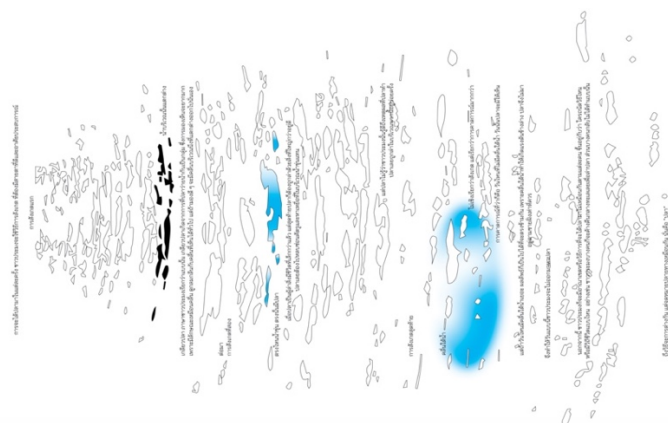

รูปที่ 6.18 หน้า 45-46

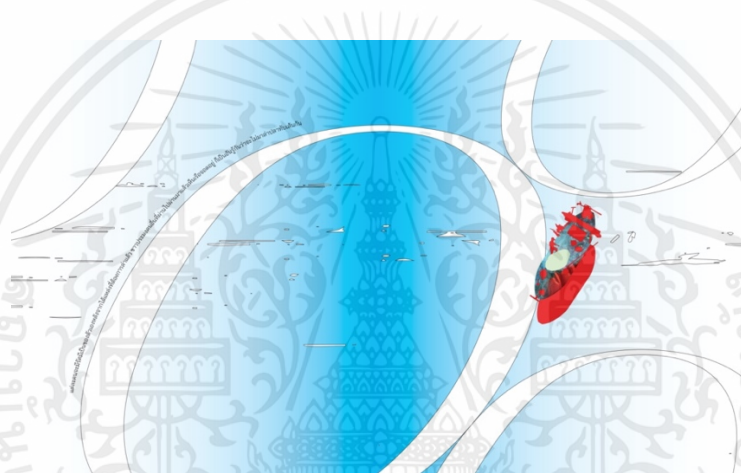

รูปที่ 6.19 หน้า 47-48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.20 หน้า 49-50

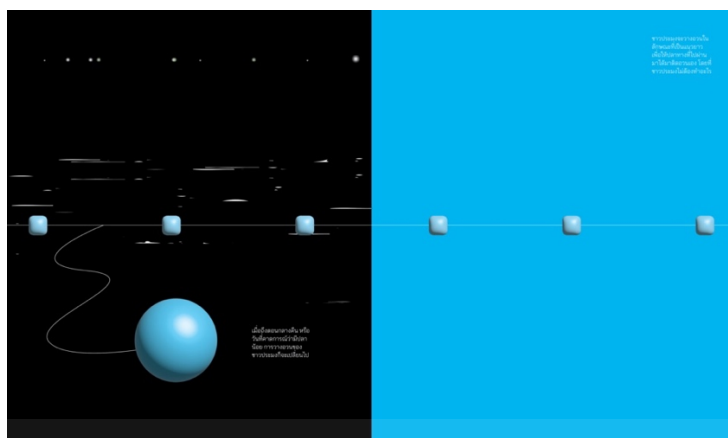

รูปที่ 6.21 หน้า 51-52

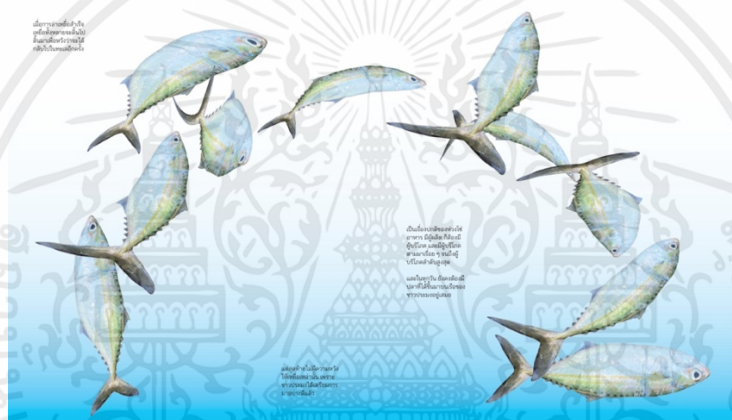

รูปที่ 6.22 หน้า 53-54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.23 หน้า 55-56

รูปที่ 6.24 หน้า 57-58

รูปที่ 6.25 หน้า 59-60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.26 หน้า 61-62

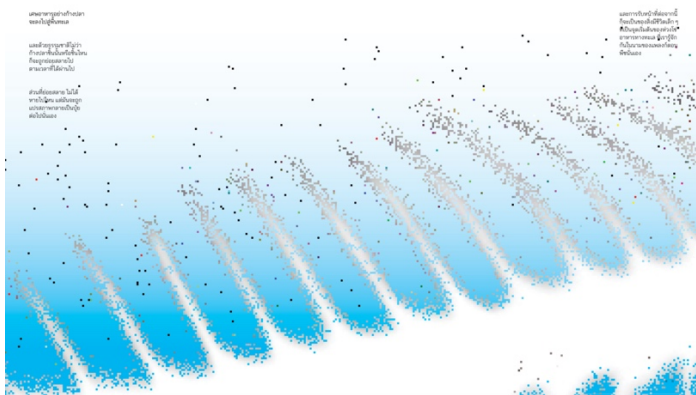

รูปที่ 6.27 หน้า 63-64

รูปที่ 6.28 หน้า 65-66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.29 หน้า 67-68

รูปที่ 6.30 หน้า 69-70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.3 รูปเล่มหนังสือ

รูปที่ 6.31 รูปเล่มหนังสือ

รูปที่ 6.32 รูปเล่มหนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.33 ภาพรวมเนื้อหา

6.2 ภาพเคลื่อนไหว

สามารถรับชมได้ที่

https://drive.google.com/drive/folders/1ySplDN1EaoooEONk7acQckhApx-bMGb?usp=share_link หรือสามารถรับชมได้ที่

รูปที่ 6.34 คิวอาร์โค้ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 โปสเตอร์

รูปที่ 6.35 โปสเตอร์

6.4 การจัดแสดงงานศิลปนิพนธ์

รูปที่ 6.36 การจัดแสดงงานศิลปนิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการออกแบบหนังสือภาพประกอบเล่าวิถีชีวิตของอาชีพชาวประมงพื้นบ้านในมุมมองใหม่ (ILLUSTRATION BOOK DESIGN FOR FISHER'S LIFESTYLE) ในภายใต้ชื่อหนังสือ “TERTIARY CONSUMERS” มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาระหว่างการทำงานดังนี้

7.1 บทสรุป

การดำเนินวิจัยโครงการออกแบบในครั้งนี้ เป็นที่น่าพอใจ และภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก แม้จะมีบางส่วนที่มองว่าสามารถพัฒนาขึ้นไปให้ดีกว่านี้ได้ แต่เนื่องจากมีปัญหาบางอย่าง เช่น การคิดภาพที่จะสื่อสารออกมาในบางหน้าไม่ออก แต่ด้วยระยะเวลาที่เริ่มเร่งเข้ามา จึงทำให้งานบางส่วนยังไม่ละเอียดมากพอตามที่ตั้งใจไว้ แต่งานชิ้นนี้ได้ดำเนินเสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงการได้รับผลตอบรับกลับมาในเชิงบวก ถือว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีอย่างยิ่ง

7.2 ปัญหาและข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากโครงการนี้เป็นงานเชิงสารคดีจึงทำให้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพื้นที่จริง แต่ด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่างของการลงพื้นที่ จึงทำให้ ไม่สามารถไปเก็บข้อมูลในระยะเวลาหลายวันได้ ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจจะมีมากพอให้จัดทำโครงการชิ้นนี้ แต่ยังไม่มากพอที่ให้ผู้ทำวิจัยจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านได้อย่างครบถ้วน

ในการจัดทำหนังสือเป็นประสบการณ์ที่ใหม่และท้าทายเป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่ค่อยได้ทำงานประเภทนี้ เลยทำให้ต้องใช้เวลาในการคิด ตีความ และออกแบบให้ออกมาแล้วสามารถสื่อสารให้ผู้ที่มาอ่านเข้าใจได้

7.3 ข้อเสนอแนะ

ประเด็นหลักเกี่ยวกับการเรียนหรือการทำงานในด้านของ COMMUNICATION DESIGN คือเรื่องของ “ออกแบบการสื่อสาร” และแน่นอนว่าการสื่อสารในด้านงานออกแบบสามารถสื่อสารให้คนดูเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นงานประเภทเดิม ๆ ตามที่หลักสูตรที่เคยมีมา อยากให้หลักสูตรหรือข้อจำกัดในของการทำงานศิลปะ มีทางเลือกประเภทของงานที่ใหม่และน่าสนใจมากขึ้น ผู้ทำวิจัยขอเสนอในเรื่องนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในรุ่นต่อ ๆ ไป ให้ได้คิดและจัดทำศิลปนิพนธ์ที่เป็นตัวเองและมีความสุขกับสิ่งที่ทำ

บรรณานุกรม

ฉลวย สรุสิทธิ์. (2557). *สารคดี*. baanjomyt. <https://www.baanjomyt.com>

ชะลอ รอดลอย. (2551). *ลักษณะของสารคดี*. Baanjomyt. <https://www.baanjomyt.com>

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (ม.ป.ป.). *การประมง, ความสำคัญของการทำประมง*. arda.
<http://www.arda.or.th>

วันทนี ศรีรัฐ และคณะ. (ม.ป.ป.). *การประมงในทะเล, สัตว์น้ำ*. old-book. <http://old-book.ru.ac.th/e-book/g/GE253/ge253-11.pdf>

รศ.ทวี ทองสว่าง. (ม.ป.ป.). *การประมงในทะเลชายฝั่ง, การประมงผิวน้ำ, เครื่องมือในการทำประมง*.
oldbook. <http://old-book.ru.ac.th/e-book/g/GE253/ge253-11.pdf>

GREEN. (2561). *ห่วงโซ่อาหาร*. trueplookpanya.
<https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/68140>

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). *ผู้ย่อยสลาย*. ipst.
<https://www.ipst.ac.th/knowledge/10594>

RENOVABLEVERDES. (ม.ป.ป.). *ห่วงโซ่อาหารทางทะเล*.
<https://www.renovablesverdes.com/th/cadena-trofica-marina>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8
ประวัติผู้ทำวิจัย

ชื่อ-นามสกุล พัทธิดา ศิริประภัสสุคนธ์
วัน เดือน ปี เกิด 6 กุมภาพันธ์ 2544
ที่อยู่ 36 ซ. 25/7 ถนนร่มเกล้า แขวงคลองสามประเวศ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
โทร. 065 691 5461

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2562 (ปีการศึกษา 2561) โรงเรียนมาเรียลัย

พ.ศ. 2566 (ปีการศึกษา 2565) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้